

Lara Prescott

Secretele pe care nu le-am spus

Traducere din engleză și note de
Alexandra Fusoi

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactare:
Constantin Piștea

Design copertă: Kelly Blair
Imagine copertă: RetroAtelier / E+ /Getty Images

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Mirela Voicu

Corectură:
Andreea-Lavinia Dădârlat
Eugenia Ursu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PRESCOTT, LARA

**Secretele pe care nu le-am spus / Lara Prescott ; trad. din engleză și note de
Alexandra Fusoi. - București : Editura Trei, 2020**
ISBN 978-606-40-0738-4

I. Fusoi, Alexandra (trad.)

821.111

Titlul original: The Secrets We Kept
Autor: Lara Prescott

Copyright © 2019 by Lara Prescott
Published by agreement with Folio Literary Management, LLC and
Livia Stoia Literary Agency

Copyright © Editura Trei, 2020
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Chișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN 978-606-40-0738-4

Pentru Matt

Vreau (...)
să fiu între cei ce știu
*sau singur să fiu.*¹

RAINER MARIA RILKE

¹ Din poezia „Sunt prea singur pe lume și totuși nu-s singur destul”, *Versuri* de Rainer Maria Rilke, traducere de Maria Banuș, Editura Tineretului, București, 1966, pag. 33.

Prolog

DACTILOGRAFELE

Dactilografiam 100 de cuvinte pe minut și nu ratam niciodată vreo silabă. Birourile noastre identice erau dotate fiecare cu câte o mașină de scris Royal Quiet Deluxe cu carcasă verde, un telefon Western Electric cu disc și un teanc de carnețele galbene pentru stenografiat. Degetele ne zburau peste clape. Țăcănitul era permanent. Ne opream doar ca să răspundem la telefon sau să tragem un fum din țigară; unele dintre noi reușeau performanța să le facă pe ambele fără să-și piardă ritmul.

Bărbații ajungeau pe la 10. Una câte una, ne duceau în birourile lor. Ședeam pe scăunele trase în colțuri, în timp ce ei stăteau la birourile lor masive de mahon sau se plimbau de colo-colo pe covor, în timp ce vorbeau către tavan. Noi ascultam. Înregistram. Eram publicul unuia dintre memoriile, rapoartele, relatările, comenzile lor pentru masa de prânz. Câteodată uitau că eram și noi acolo și aflam mult mai multe: cine încearcă să pună cuiva bețe în roate, cine încearcă să câștige influență, cine vine și cine pleacă.

Uneori nu ne spuneau pe nume, ci ne identificau după culoarea părului sau părțile corpului: Blondina, Roșcata, Țâtoasa. Aveam și noi nume secrete pentru ei: Pipăilă, Iz de Cafea, Dințosul.

Ei ne spuneau fete, dar nu asta eram.

Veniserăm în Agenție trecând prin Radcliffe, Vassar sau Smith². Eram primele fete din familiile noastre care obținuserăm diplome universitare. Unele dintre noi vorbeau mandarină. Unele puteau pilota avioane. Unele puteam mânui un Colt 1873 mai bine decât John Wayne. Dar, la interviurile de angajare, nu ne întrebaseră decât dacă știm să dactilografiam.

S-a spus că mașina de scris a fost creată pentru femei — că, pentru a face clapele să cânte, e nevoie de o atingere feminină, că degetele noastre subțiri sunt potrivite pentru mecanism, că în vreme ce bărbații revendică autoturismele, bombele și rachetele, mașina de scris e dispozitivul care ne aparține nouă.

Ei bine, nu știm ce să zicem. Dar o să zicem că, atunci când dactilografiam, degetele ne deveneau extensii ale creierului, fără nicio întârziere între momentul în care cuvintele ieșeau din gurile lor — cuvinte pe care ne spuneau să nu ni le amintim — și momentul în care clapele noastre loveau hârtia, imprimând cerneala. Și când te gândești așa, la mecanica întregului proces, e ceva aproape poetic. Aproape.

Dar oare am aspirat noi la migrenele date de încordare, la durerile din încheietura mâinii sau la poziția

² Colegii care fac parte din „Cele șapte surori”, o asociație formată din șapte colegii de arte liberale din nord-estul Statelor Unite, inițial destinate exclusiv femeilor.

incomodă? La asta am visat noi în liceu, când învățam pe rupte, de două ori mai mult decât băieții? La o slujbă de funcționar ne era mintea când am deschis plicurile galbene groase în care se aflau scrisorile de aprobare a înscrierii la facultate? Sau încotro credeam că ne îndreptăm în timp ce stăteam pe scaunele alea albe de lemn așezate pe linia de la jumătatea terenului de fotbal, cu tocă și mantie, primind pergamentele rulate care ne asigurau că suntem calificate să facem mult mai mult de-atât?

Majoritatea consideram că slujba din corpul dactilografelor era ceva temporar. N-am fi recunoscut cu voce tare — nici chiar una în fața celeilalte —, dar multe dintre noi credeau că aceasta ar fi prima treaptă pe scara către ceea ce obțineau bărbații imediat după ce terminau facultatea: funcțiile de ofițeri; propriile noastre birouri, cu veioze ce aruncau o lumină care te avantaja, covoare de pluș și birouri de lemn; propriile dactilografe, care să scrie după dictarea *noastră*. Consideram că este un început, nu un final, în pofida a ceea ce ni se spusese toată viața.

Alte femei veneau în Agenție nu ca să-și înceapă carierele, ci ca să le încheie. Relicve de la OSS³, unde fuseseră adevărate legende în timpul războiului, deveniseră vestigii alungate în corpul dactilografelor sau la departamentul arhivelor sau în vreun birou aflat într-un colț, unde n-aveau nimic de făcut.

Cum era Betty. În timpul războiului, organizase operațiuni clandestine și dăduse lovituri moralului adversarilor, plantând articole în ziare și aruncând pliante de

³ *Office of Strategic Services* (OSS) — agenție de informații a Statelor Unite în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, predecesoarea actualiei Agenții Centrale de Informații (CIA).

propagandă din avioane. Auziserăm că odată îi făcuse rost de dinamită unui bărbat care aruncase în aer un tren cu provizii ce trecea pe un pod undeva în Birmania. N-aveam cum să fim sigure ce era adevărat și ce nu; dosarele alea vechi de la OSS aveau obiceiul să dispară. Dar ce știam era că, la Agenție, Betty stătea la un birou împreună cu noi, celelalte, iar bărbații absolvenți de facultăți din Ivy League⁴ care-i fuseseră egali în timpul războiului îi deveniseră șefi.

Ne gândim la Virginia, stând la un birou asemănător — cu jacheta ei galbenă înfășurată în jurul umerilor indiferent de anotimp și cu un creion înfipt în cocul din creștet. Ne gândim la singurul ei papuc albastru pufos de sub birou — n-avea nevoie de celălalt, piciorul stâng fiindu-i amputat în urma unui accident de vânătoare din copilărie. Își botezase proteza Cuthbert și, dacă bea prea mult, o scotea și ți-o întindea. Virginia vorbea rareori despre vremurile din OSS și, dacă nu auziseși povești la mâna a doua despre perioada petrecută în spionaj, ai fi zis că nu-i decât o simplă funcționară din administrație. Dar noi auziserăm poveștile. De exemplu, cum se deghizase în lăptăreasă și mânase până la graniță o cireadă de vaci și doi luptători din Rezistența franceză. Cum Gestapoul o considera unul dintre cei mai periculoși spioni aliați — cu Cuthbert cu tot. Uneori, Virginia trecea pe lângă noi în hol sau mergeam cu același lift sau o vedeam așteptând autobuzul 16 la intersecția dintre străzile E și 21. Am fi vrut să ne oprim și s-o întrebăm despre zilele când lupta

⁴ Asociație formată din opt universități și colegii din nord-estul Statelor Unite, care include Brown, Columbia, Cornell, Dartmouth, Harvard, Princeton, Universitatea Pennsylvania și Yale.

împotriva naziștilor — dacă încă se mai gândea la ele în timp ce stătea la birou așteptând următorul război sau pe cineva care să-i spună să se ducă acasă.

Încercaseră ani de zile să le dea afară pe fetele din OSS — n-aveau ce face cu ele în noul lor război rece. Pare-se că aceleași degete care apăsaseră cândva pe trăgaci deveniseră mai potrivite pentru mașina de scris.

Dar cine eram noi să ne plângem? Era o slujbă bună și eram norocoase că o aveam. Și, cu siguranță, era mai pasionantă decât majoritatea slujbelor din administrație. Departamentul Agriculturii? La Interne? Poți să-ți închipui așa ceva?

Divizia Rusia Sovietică, sau RS, a devenit a doua noastră casă. Și, așa cum Agenția era cunoscută drept un club masculin, ne-am format și noi propriul nostru grup. Am început să ne considerăm Corpul, și eram mai puternice așa.

În plus, nu era chiar rău să faci naveta până acolo. Luam autobuze sau tramvaie când era urât afară și mergeam pe jos când era frumos. Majoritatea stăteam în cartiere din apropierea centrului: Georgetown, Dupont, Cleveland Park, Cathedral Heights. Stăteam singure în blocuri fără lift, în garsoniere așa de mici, că practic puteai să te întinzi și să atingi cu capul un perete și cu degetele de la picioare pe celălalt. Stăteam în ultimele internate de pe Mass. Avenue, cu șiruri de paturi supra-puse și oră de închidere la zece și jumătate. Aveam de multe ori colege de apartament — alte fete angajate în administrație, pe care le chema Agnes sau Peg și care lăsaus întotdeauna bigudiuri flexibile roz în chiuvetă, unt de arahide pe dosul cuțitului sau șervețele igienice folosite prost împachetate în coșulețul de gunoi de lângă chiuvetă.

Doar Linda Murphy era măritată pe-atunci, dar până și ea abia se căsătorise. Cele măritate nu stăteau niciodată prea mult. Unele mai continuau până rămâneau însărcinate, dar, de obicei, imediat ce aveau pe deget inelul de logodnă își puneau la cale plecarea. Ca să ne luăm rămas-bun, ne serveam cu torturi glazurate în sala de mese. Bărbații veneau și ei să ia o felie și spuneau că le pare îngrozitor de rău să le vadă plecând; dar le zăream sclipirea aia din ochi când se gândeau la ce fată nouă, mai tânără, le-ar fi putut lua locul. Ne promiteam că o să ținem legătura, dar, după nuntă și copil, se instalau în cele mai îndepărtate colțuri ale districtului — locuri până unde trebuia să iei taxiul sau două autobuze, cum erau Bethesda sau Fairfax, sau Alexandria. Poate că făceam călătoria până acolo când împlinea copilul un an, dar era puțin probabil să se mai întâmple ceva după aceea.

Majoritatea eram singure, punând cariera pe primul loc, o alegere despre care trebuia să le spunem în repetate rânduri părinților că nu era o declarație politică. Sigur, erau mândri când absolveam facultatea, dar, cu fiecare an pe care-l petreceam făcând carieră în loc de copii, deveneau tot mai nedumeriți de lipsa soților din viața noastră și de decizia noastră mai degrabă stranie de a sta într-un oraș construit într-o mlaștină.

Sigur, vara, umiditatea din Washington era densă ca o pătură umedă, iar țăntarii erau tigrați și firoși. Dimineața, buclele noastre, făcute cu o seară înainte, se pleoșteau imediat ce ieșeam din casă. Iar tramvaiele și autobuzele păreau niște saune, însă miroseau a bureți putreziți. Cu excepția câte unei ploii reci, nu exista niciun moment când să te simți altfel decât asudată și ciufulită.

Nici iarna nu prea oferea păsuire. Ne înfioleam și dădeam fuga de la stația de autobuz cu capul în jos, ca să ne ferim de vântul care bătea dinspre Potomacul înghețat.

Însă toamna orașul se însuflețea. Copacii de pe Connecticut Avenue arătau ca niște artificii portocalii și roșii care cădeau peste oraș. Și temperatura era plăcută, nu trebuia să ne facem griji că ni se udă fleșcă bluzele la subraț. Vânătorii ambulanți de hotdogi ofereau punguțe de hârtie cu castane coapte — cantitatea perfectă pentru plimbarea de seară până acasă.

Fiecare primăvară aducea flori de cireș și autocare pline cu turiști care făceau turul monumentelor și, fără să ia în seamă indicatoarele numeroase, rupeau florile roz-cu-alb pe care și le vârau după ureche sau în buzunarul costumului.

Toamna și primăvara în district erau perioade de zăbovit, așa că în acele momente ne opream și ne așezam pe o bancă sau făceam un ocol în jurul bazinului ca o oglindă de la monumentul lui Lincoln. Sigur, în complexul din strada E al Agenției, luminile fluorescente aruncau o strălucire dură, scoțând în evidență luciul de pe frunte și porii de pe nas. Însă când plecam, la sfârșitul programului, iar aerul rece ne atingea brațele goale, când decideam să facem plimbarea mai lungă prin mall, orașul de pe mlaștină devenea o carte poștală.

Dar ne amintim și degetele, și încheieturile dure-roase, și memoriile, și rapoartele, și dictările nesfârșite. Dactilografiam așa de mult, încât unele dintre noi ajungeam să și visăm că dactilografiam. Chiar și după ani întregi, bărbații cu care împărțeam patul observau că, uneori, în somn, ne zvâcnesc degetele. Ne amintim cum vineri după-amiaza ne uitam la ceas din cinci în cinci

minute. Ne aducem aminte tăieturile de hârtie, hârtia igienică aspră, cum miroseau podelele de lemn a săpun Murphy Oil⁵ luni dimineața și cum ne alunecau pe ele pantofii cu toc zile în șir după ce erau ceruite.

Ne amintim fâșia de ferestre de pe peretele din spate al RS — cum erau prea înalte ca să vezi ceva prin ele, cum tot ce puteam zări era clădirea cenușie a Departamentului de Stat aflată vizavi, care arăta exact la fel ca sediul nostru cenușiu. Făceam speculații despre corpul lor de dactilografe. Cum arătau? Ce fel de viață aveau? Se uitau oare vreodată pe ferestrele lor la clădirea noastră cenușie și își puneau întrebări despre noi?

La vremea aceea, zilele păreau lungi și unice; dar, privind în urmă, se amestecă între ele. Nu putem să vă spunem dacă petrecerea de Crăciun la care Walter Anderson și-a vărsat vin roșu pe pieptul cămășii și a leșinat la recepție cu un bilet pe care scria NU RESUSCITAȚI prins pe rever a fost în '50 sau în '55. Nu ne aducem aminte nici dacă Holly Falcon a fost dată afară pentru că a lăsat un ofițer aflat în vizită să-i facă poze nud în sala de ședințe de la etajul al doilea sau dacă a fost promovată datorită acestor poze și a fost dată afară la scurt timp după aceea din vreun alt motiv.

Dar sunt alte lucruri pe care ni le amintim.

Dacă ar fi fost să veniți la Sediul și să vedeți o femeie cu un elegant costum verde de tweed, urmând un bărbat în biroul lui sau să vedeți la recepție o femeie care poartă pantofi roșii cu toc și un pulover de angora asortat, ați fi presupus că femeile astea sunt dactilografe sau secretare;

⁵ Produs de curățenie sub formă lichidă, pe bază de ulei vegetal, folosit în special pentru curățat podele de lemn.

și ați fi avut dreptate. Însă ați fi și greșit. *Secretară*: o persoană căreia i s-a încredințat un secret. Din latinescul *secretus, secretum*. Toate dactilografiam, dar unele dintre noi făceau mai mult. Nu scoteam nicio vorbă despre munca noastră după ce puneam, în fiecare zi, husa pe mașina de scris. Spre deosebire de unii bărbați, noi ne puteam păstra secretele.

EST

1949–1950

Capitolul 1

MUZA

Când au venit bărbații în costume negre, fiica mea le-a oferit ceai. Bărbații au acceptat, politicoși ca niște invitați. Însă când au început să-mi deșarte pe podea sertarele biroului, să tragă brațe de cărți de pe rafturi, să întoarcă saltelele și să scoțoească prin dulapuri, Ira a luat de pe sobă ceainicul care fluiera și a pus înapoi în bufet ceștile și farfurioarele.

Când un bărbat care ducea o ladă mare le-a ordonat celorlalți să strângă orice era util, băiatul meu mai mic, Mitea, s-a dus pe balcon, unde-și ținea ariciul. L-a îndeșat în pulover, de parcă bărbații urmau să-i pună în cutie și animalul de companie. Unul dintre ei — cel care și-a lăsat mâna să alunece pe spatele meu când m-au băgat în mașina lor neagră — l-a mângâiat pe Mitea pe creștet și i-a zis bravo. Mitea, blândul Mitea, i-a împins mâna violent și s-a retras în dormitorul pe care-l împărțea cu soră-sa.

Mama, care era la baie când veniseră bărbații, a apărut purtând doar un halat, cu părul încă ud și fața roșie.